

WALDEMAR ŻUKOWSKI

Notatki florystyczne z Wielkopolski — Floristic notes from Great Poland

Wpłynęło 28. I. 1963

Niżej podany wykaz obejmuje 51 gatunków rzadszych roślin, znalezionych w Wielkopolsce. W czasie opracowania materiałów przy gatunkach nowych dla Wielkopolski (*Ambrosia artemisiifolia*, *Juncus filiformis*) lub bardzo rzadkich (*Aldrovanda vesiculosa*, *Senecio rivularis*, *Carex chordorrhiza* i in.) posługiwano się, poza cytowaną literaturą, również zbiorami zielnikowymi Zakładu Systematyki i Geografii Roślin UAM.

Zielnik wymienionych gatunków złożono w Zakładzie Systematyki i Geografii Roślin UAM w Poznaniu.

Phegopteris polypodioides Fée. — Pow. Kępno, nadleśnictwo Wanda, leśnictwo Pieczyska, w oddz. 108.

Dryopteris austriaca (Jacq.) Woyнар. — Pow. Konin, w olszynie nad Jeziorem Gośławickim 2 km na W od Gośławic; pow. Kępno, nadleśnictwo Wanda, leśnictwo Pieczyska, w oddz. 108.

Dianthus superbus L. — Pow. Gniezno, na łąkach 2 km na E od Fałkowa.

Gypsophila fastigiata L. — Pow. Turek, nadleśnictwo Turek, leśnictwo Zdrojki, na stromych skarpach w oddz. 123.

Vaccaria pyramidata Fisch. — Pow. Chodzież, na wydmach na północnych krańcach Zacharzyna.

Pulsatilla pratensis (L.) Mill. var. *nigricans* Störck. — Pow. Turek, nadleśnictwo Turek, leśnictwo Zdrojki, w oddziałach: 118, 122, 123, 124.

Corydalis cava (L.) Schw. et K. — Pow. Gniezno, Skorzęcin, w lesie dębowo-grabowym 500 m na E od siedziby nadleśnictwa.

Arabis hirsuta (L.) Scop. — Pow. Konin, Izdebno, na suchej łące koło wsi; pow. Gniezno, Ługi, na skraju drogi koło Jeziora Skorzęcińskiego; pow. Środa, na wzgórzu 2 km na E od miasta.

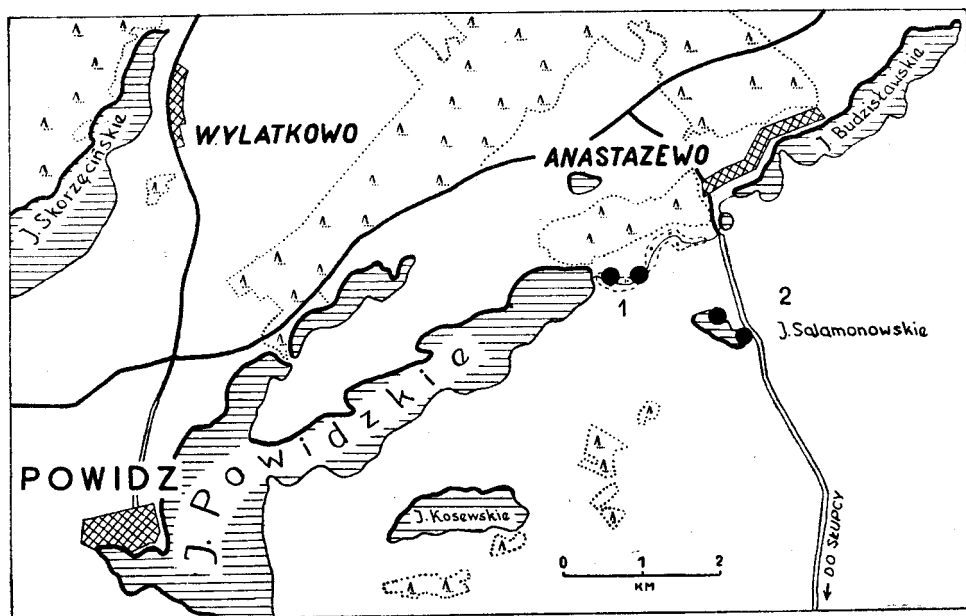
Bunias orientalis L. — Gniezno, na stacji kolejowej, bardzo licznie (7. IX. 1961).

Reseda luteola L. — Poznań—Osiedle Warszawskie, na śmietniku przy szosie (3. IX. 1961).

Aldrovanda vesiculosa L. — W czasie badań florystycznych przeprowadzonych na terenie powiatu słupeckiego znaleźliśmy 18. V. 1962 (dr I. Dąmbaska, mgr. K. Tobolski i autor) poniższe stanowiska aldrowandy:

1. W stawach i torfiarkach położonych wzdłuż przepływu z Jeziora Budziszawskiego do Jeziora Powidzkiego (między osadą Skrzynka Mała a Anastazewem). Aldrowanda występuje dość licznie, w liczbie około 200 okazów (dane te są prowizoryczne, liczono tylko z brzegu). Większość okazów występuje w zbiorowisku zbliżonym do zespołu *Hydrochareto-Stratiotetum*.

2. Jezioro Salamonowskie. Stwierdzono nieliczne występowanie aldrowandy (20 okazów) przy SE brzegu jeziora, w zagłębieniu na mszarnej łące 6 m od jeziora. Występuje razem z *Utricularia minor*. Powyższe stanowisko odwiedziłem powtórnie w dniu 17. X. 62. i aldrowandy nie odnalazłem, przypuszczalnie z powodu wyschnię-



Ryc. 1. Okolice Powidza i Anastazewa — stanowiska *Aldrovanda vesiculosa*

Fig. 1. The vicinity of Powidz and Anastazewo — locality of *Aldrovanda vesiculosa*

cia zagłębień z wodą i ogólnego obniżenia poziomu wody na łące. Natomiast znalazłem dalsze liczniejsze (około 40 okazów) stanowisko tego gatunku położone na torfowisku przy NE pobrzeżu jeziora. Aldrowanda występuje w zagłębieniach z wodą (na mszarach), towarzyszy jej *Utricularia minor*.

A. vesiculosa w Wielkopolsce podawana była z Jeziora Klasztornego pod Trzemesznem (a więc 20 km na NW od nowych stanowisk), lecz od roku 1909 pomimo wielokrotnych poszukiwań, nie była tam odnaleziona (Szulczewski 1951, Stecki, Przybylski 1957).

Sedum reflexum L. — Pow. Konin, na skarpach nad Jeziorem Gostawickim 2 km na W od Pątnowa; pow. Słupca, Anastazewo, na skarpach w pobliżu Jeziora Powidzkiego.

Saxifraga tridactylites L. — Pow. Gniezno, Powidz, na wzgórzu koło leśniczówki Dolina.

Lathyrus montanus Bernh. — Pow. Gniezno, Powidz, w borze mieszanym 2 km na S od leśniczówki Dolina.

Circaea alpina L. — Pow. Kępno, nadleśnictwo Wanda, leśnictwo Pieczyska, w oddz. 108; pow. Konin, w olszynie nad Jeziorem Gośławickim 2 km na W od Gośławic.

Radiola linoides Gmel. — Pow. Konin, na brzegu małego jeziora 2 km na W od Starego Miasta.

Oenanthe fistulosa L. — Pow. Konin, na brzegach Jeziora Gośławickiego w Gośławicach.

Chaerophyllum aromaticum L. — Poznań—Golęcin, w parku koło stadionu Olimpii. Występuje bardzo licznie.

Androsace septentrionalis L. — Poznań—Naramowice, na skarpach szosy przy moście nad Wartą.

Centunculus minimus L. — Pow. Konin, na piaszczystych brzegach małego jeziora 2 km na W od Starego Miasta.

Arctostaphylos uva-ursi L. — Pow. Turek, nadleśnictwo Turek, leśnictwo Zdrojki, w oddz. 131 i.

Myosotis sparsiflora Mik. — Poznań—Golęcin, w parku koło stadionu Olimpii.

Pedicularis silvatica L. — Pow. Koło, na łąkach 1 km na S. od Otałęża.

Lathraea squamaria L. — Pow. Gniezno, Skorzęcin, w lesie dębowo-grabowym 500 m na E od nadleśnictwa.

Utricularia minor L. — Pow. Słupca, na E pobrzeżach Jeziora Salamonowskiego; pow. Konin, w małym jezioru (wśród lasów) 2,5 km na W od Starego Miasta.

U. intermedia Hayne — Pow. Słupca, w młakach przy NE krańcu Jeziora Powidzkiego koło osady Skrzynka Mała.

Teucrium scordium L. — Pow. Konin, na E brzegach Jeziora Gośławickiego.

Gentiana uliginosa Willd. — Pow. Słupca, na łąkach przy NE krańcu Jeziora Powidzkiego koło osady Skrzynka Mała.

Gnaphalium luteoalbum L. — Pow. Konin, na wilgotnych gliniastych polach koło jeziora 2 km na W od Starego Miasta; pow. Słupca, Salamonowo, na polach koło Jeziora Salamonowskiego.

Senecio rivularis (W. K.) DC. — Pow. Kępno, nadleśnictwo Wanda, leśnictwo Przytocznica, w oddz. 108 „I”, na wilgotnej łące. Szulczewski (1951) wymienia 12 stanowisk tego gatunku z terenów południowej Wielkopolski (pow. Kępno i Ostrów). Natomiast w zbiorach zielnikowych Zakładu Systematyki i Geografii Roślin UAM gatunek ten jest reprezentowany tylko ze stanowiska: „pow. Kępno, las mieszany na NE od Rychtała, 16. VI. 1934, lg. F. Krawiec”. Większość stanowisk wymieniana przez Szulczewskiego l. c. pochodzi z ubiegłego stulecia i wymaga potwierdzenia.

Carlina acaulis L. — Pow. Turek, nadleśnictwo Turek, leśnictwo Zdrojki, w oddz. 131 i (stwierdzono tylko 3 okazy).

Ambrosia artemisiifolia L. — Poznań—Górczyn, na śmietniku koło stacji

kolejowej (13. IX. 1961). Gatunek nie notowany w Wielkopolsce. Na Śląsku notowana przejściowo od wielu lat (Rostański 1960).

Arctium nemorosum Lej. et Court. — Pow. Gniezno, nadleśnictwo Czarniejewo, leśnictwo Nowy Las, oddz. 86 c. Występuje przy drogach na prześwietlonych miejscach.

Cirsium acaule (L.) Webb. — Pow. Poznań, Chludowo, na suchej łące.

Potamogeton nitens Weber. — Pow. Konin, w małym jeziorze 2 km na W od Starego Miasta.

Juncus bulbosus L. — Pow. Konin, pobraża małego jeziora 2 km na W od starego Miasta.

J. squarrosus L. — Pow. Konin, na torfowych brzegach jeziora 3 km na W od Starego Miasta. Stanowisko to jest oddalone 1 km na W od znanego miejsca występowania tego gatunku nad jeziorkiem położonym bliżej Starego Miasta (por. Żukowski 1961).

J. macer Gray. — Miasto Poznań: 1. na plaży nad Jeziorem Rusalka 2. nad brzegiem Warty koło Cytadeli; pow. Konin, na drodze wśród łąk 1 km na NE od Izdebna.

J. filiformis L. — Pow. Konin, na torfowych brzegach jeziora 3 km na W od Starego Miasta. W materiałach zielnikowych Zakładu Systematyki i Geografii Roślin UAM oznaczyłem okazy tego gatunku pochodzące z następującego stanowiska: „pow. Wolsztyn, na brzegach mokradła śródlęsnego w leśnictwie Przemęt, 28. VII. 1933. lg. F. Krawiec“. Gatunek nowy dla terenu Wielkopolski.

J. obtusiflorus Ehrh. — Pow. Międzychód, zatorfienie nad Jeziorem Bielskim (między szosą a jeziorem).

J. alpinus Vill. — Pow. Konin: 1. na torfowej łące 100 m na E od S krańców osady Roztoka, 2. na brzegach małego jeziora 2 km na W. od Starego Miasta.

Isolepis setacea (L.) R. Br. — Pow. Konin, na pobrażach jeziora 2 km na W od Starego Miasta.

Carex dioica L. — Pow. Słupca, na torfowisku nad Jeziorem Salamonowskim.

C. chordorrhiza Ehrh. — Pow. Konin, nadleśnictwo Kazimierz Biskupi, na torfowisku na E brzegach Jeziora Mielno. Występuje bardzo licznie. Gatunek ten w Wielkopolsce notowano na dwóch stanowiskach z powiatu kaliskiego i chodzieskiego (Szulczewski 1951), przy czym na stanowisku w pow. kaliskim (torfowisko Lis) nie został ostatnio odnaleziony (Dorywalska 1959, msk.).

C. brizoides L. — Pow. Konin, w lesie mieszanym 3 km na S. od Kleczewa. Występuje licznie na dużej przestrzeni.

C. limosa L. — Pow. Gniezno, nadleśnictwo Skorzęcin, na NW brzegu Jeziora Czarnego.

C. lasiocarpa Ehrh. — Pow. Konin, na brzegach jeziora na NE od Głównia.

Phalaris canariensis L. — Pow. Gniezno, Witkowo, na śmietniku koło stacji kolejowej (2. VIII. 1961).

Calamagrostis neglecta (Ehrh.) Gaertn., Mey et Scherb. — Pow. Słupca, na NE od Anastazewa, nad małym jeziorkiem.

Festuca heterophylla Lam. — Pow. Gniezno, Powidz, w lasach mieszanych 2 km na S od leśniczówki Dolina.

Wolffia arrhiza (L.) Wimm. — Pow. Koło, w torfiakach 2 km na E od Przybyłowa. Występuje razem ze *Spirodela polyrrhiza*; pow. Konin, nadleśnictwo Kaziemierz Biskupi, w torfiakach 100 m na N od Jeziora Mielno.

Z Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Kierownik: Prof. dr Zygmunt Czubiński

LITERATURA

1. Dorywalska H. 1959 msk. Roślinność rezerwatu torfowiskowego Lis pod Kaliszem. Praca magisterska wykonana na Wydz. Biologii i N. o Z. w Poznaniu.
2. Rostański R. 1960. Interesujące gatunki synantropijne z terenu miasta Wrocławia. (Some interesting synanthropic plants in Wrocław). *Fragm. Flor. et Geob.* 6 (3): 287—301.
3. Stecki K., Przybylski T. 1957. Zimozioł północny (*Linnaea borealis* L.) i inne rzadsze rośliny w Wielkopolsce. (*Linnaea borealis* L. and other rare plants in Great Poland). *Przyr. Polski Zach.* 1 (1—2): 65—77.
4. Szulczewski J. W. 1951. Wykaz roślin naczyniowych w Wielkopolsce dotąd stwierdzonych. (The plantae vasculares in the flora of Great Poland). *Pozn. Tow. Przyj. Nauk., Prace Kom. Biol.* 12 (6): 1—128.
5. Żukowski W. 1961. Materiały do znajomości flory wschodniej Wielkopolski. (Materials to the flora of eastern Great Poland). *Pozn. Tow. Przyj. Nauk., Prace Kom. Biol.* 22 (3): 1—32.

SUMMARY

The author lists new localities of 51 species of vascular plants found recently in Wielkopolska (Great Poland). The following species are new for the flora of this territory: *Ambrosia artemisiifolia* and *Juncus filiformis*. Several other species are rare in Poland: *Aldrovanda vesiculosa*, *Carex chordorrhiza* and *Wolffia arrhiza*.

Institute of Taxonomy and Geography of Plants of the A. Mickiewicz University — Poznań